



# **Program för uppföljning av privata utförare i Valdemarsviks kommun mandatperioden 2023-2026**



## 1. Bakgrund

Enligt kommunallagen (2017:725) 5 kap. 3 § 1 st. ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Syftet är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Kommunen ska följa upp kommunal verksamhet som utförs av en privat utförare. Genom avtalet ska kommunen tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över.

## 2. Regelverk

Enligt kommunallagen ska kommunen:

- kontrollera och följa upp verksamhet som enligt avtal drivs av en privat utförare,
- genom avtal tillförsäkra information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn,
- se till att kommunala företag ger allmänheten insyn i verksamhet som de lämnar till privata utförare,
- tillgodose en generell informationsskyldighet när enskilda personer kan välja mellan olika utförare.

## 3. Definitioner

*Huvudman:* Kommunen, som huvudman, är ansvarig för verksamhet som genom avtal utförs av privat utförare. För sådan verksamhet ska kommunen följa upp och kontrollera den aktuella verksamheten.

*Privat utförare:* Definieras i kommunallagen 10 kap. 7 § som en juridisk person eller enskild individ som har hand om ansvaret av en kommunal angelägenhet. Kommunala företag inkluderas inte i begreppet. Det kan handla om olika företagsformer som aktiebolag, stiftelser, enskilda firmor etc. Formellt överlämnas utförandet av verksamheten efter en offentlig upphandling (LOU, LUF) eller att valfrihetssystem införs (LOV) alternativt att avtal tecknas med privata utförare.

## 4. Programmets omfattning

Programmet gäller all den verksamhet som utförs av privata utförare. Det kan handla om såväl hela verksamheter (till exempel särskilda boenden för äldre), som delar av en verksamhet med stor betydelse för kommunmedlemmen (till exempel måltidsverksamhet och lokalvård i skolan).

Uppföljnings- och informationsskyldigheten omfattar inte den del av verksamheten som lyder under statlig tillsyn.

Programmet omfattar inte fristående skolor, förskolor och fristående pedagogisk omsorg eftersom de är verksamheter med egna huvudmän som inte upphandlats utan regleras genom tillståndsgivning. Även utförare av personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken är undantagna.

Programmet omfattar inte heller avtal ingångna före detta programs ikraftträdande.

Om den kommunala verksamheten agerar i konkurrens med privata utförare och verksamheten tydligt riktar sig till och rör medborgarna så bör likvärdiga villkor gälla för uppdraget.

Valdemarsviks kommun har idag på ett flertal områden avtal med andra kommuner eller regionen där uppgifter helt eller delvis utförs i en avtalssamverkan som regleras i kommunallagen 9 kap. 37 §. Dessa avtal omfattas inte heller av programmet.

## **5. Kommunstyrelsens och nämndernas ansvar**

I samband med att kommunal verksamhet ska utföras av privat utförare ska nämnderna reglera hur och när dessa ska följas upp. Detta regleras i avtal mellan kommunen och den privata utföraren.

Kommunstyrelsen ansvarar för att följa hur nämndernas uppföljningar utfaller. I kommunstyrelsens uppsiktsplikt ingår att följa kommunens verksamheter, vilket kan leda till att vissa områden granskas särskilt på kommunstyrelsens initiativ. Dessa granskningar av verksamheter innebär inte någon inskränkning av nämndernas ansvar för uppföljning enligt detta program. Kommunstyrelsen får utfärda riktlinjer för uppföljningarna.

## **6. Allmänhetens insyn**

Nämnderna ska genom det aktuella avtalet tillförsäkra sig informationen som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamheten som lämnats över till utföraren. Det ska i avtalet framgå hur utförare ska lämna den information som kommunen begär för att säkra allmänhetens insyn. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådana uppgifter som inte strider mot lag eller författning eller anses utgöra företagshemligheter.

Den information som begärs in ska ha en koppling till utövandet av verksamhet som sker för kommunens räkning av den privata utföraren och inte annan information om företagen. Informationen som kan begäras in från kommunens sida kan exempelvis röra kvalitet, avvikelser, personaltäthet, personalens utbildning, miljöarbete, integration, jämställdhetsarbete samt årsredovisning.

Allmänheten ges inte rätt att direkt få ut handlingar av utföraren utan det är endast kommunen, i egenskap av huvudman, som kan begära ut uppgifter. De uppgifter som kommunen erhållit blir allmänna handlingar som i sin tur kan begäras ut av allmänheten.

## 7. Avtalsuppföljning

Avtal ska utformas på ett sådant sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå:

- hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och
- hur brister i verksamheten ska hanteras

Den kommunala huvudmannens möjligheter att besluta om sanktioner eller häva ett avtal ska vara reglerat i avtal.

I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter och rapporterar in andra uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen.

## 8. Aktuella styrdokument i Valdemarsviks kommun

Valdemarsviks kommun har idag styrdokument som reglerar hur arbetet gällande uppföljning av ramavtal och andra avtal ska följas upp. Närmare bestämmelser om uppföljningsarbetet finns i dessa styrdokument.

### Upphandlingspolicy

Policyn för upphandling i Valdemarsviks kommun omfattar hur arbetet gällande anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska hanteras. Det övergripande målet med upphandlingsverksamheten är att åstadkomma en effektiv upphandlingsprocess som, inom ramen för lagar, riktlinjer och policyer, skapar de för kommunen förmånligaste avtalen. Kommunens upphandlingsenhet ska bidra till att skapa en hållbar utveckling i samhället och se till att skattemedel används på rätt sätt.

Kommunstyrelsen har ansvar för upphandlingsfrågor och att följa upp verksamheten i den frågan. Ramavtal och andra avtal ska användas i verksamheten.

### Riktlinjer för upphandling och inköp

Som ett komplement till upphandlingspolicyn har kommunstyrelsen fastställt riktlinjer gällande upphandling och inköp.

Riktlinjerna reglerar kommunstyrelsens arbete gällande uppföljningen av användningen av avtal. I det förberedande arbetet i varje upphandling ska det tas fram en checklista för kontroll och uppföljning som är unik för aktuell upphandling. Detta ska också framgå tydligt i upphandlingsdokument/avtalen vilka punkter som kan vara föremål för uppföljning det kan exempelvis gälla kvalitet, volym och pris.



Alla leverantörer ska kontrolleras i samband med upphandling och därefter löpande så länge leverantören har avtal med kommunen. Leverantören ska under avtalstiden uppfylla de krav som är satta i upphandlingsdokumentet. I de fall detta inte uppfylls förbehåller kommunen rätten att upphandla tjänster och varor av annan leverantör till dess att leverantören kan påvisa att de uppfyller kraven.

I de upphandlingar där kommunen anser att en djupare granskning av leverantör ska genomföras ska möjligheten att genomföra revision vara del av uppföljningen.

Uppföljningsmöten ska ske minst en gång per år beroende på avtalets komplexitet ska detta utökas med lämplig mängd.

### Internkontroll

Nämnderna har enligt kommunallagen 6 kap. 6 § ansvar för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde.

Enligt riktlinjer gällande upphandling och inköp ska kommunstyrelsen om en del av den årliga interna kontrollen välja ut ett antal slumpmässiga avtal för uppföljning. Uppföljningen utförs i samarbete mellan upphandlingsenheten och avtalsansvarig.

## **9. Information**

När enskilda kan välja mellan olika utförare av kommunala tjänster ansvarar nämnden för att information lämnas om samtliga utförare. Informationen ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats och på andra sätt som bedöms lämpliga utifrån målgruppen.